

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών

Φλώρινα, 14.4.2013

**Υποτροφίες, κληροδοτήματα που δυνητικά ενδιαφέρουν τους
πτυχιούχους Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών ΠΔΜ
Ακαδημαϊκές συνεργασίες Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών**

Επιμέλεια: Νίκος Ζάικος
Επίκουρος καθηγητής
Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών
Συνεργάτης Γραφείου Διασύνδεσης

Εισαγωγή

Η παρούσα καταγραφή προσδιορίζει τις βασικές πηγές ενημέρωσης των αποφοίτων του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών ως προς τα εξής θέματα:

1. Υποτροφίες και κληροδοτήματα

1.1. Υποτροφίες

1.2. Κληροδοτήματα

2. Πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα με τα οποία το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών έχει αναπτύξει ακαδημαϊκές συνεργασίες.

Η καταγραφή δεν υπήρξε απαλλαγμένη από μεθοδολογική δυσκολία ως προς την επιλογή και τη συστηματική κατάταξη των πληροφοριών, οι οποίες οφείλονται στην ευρύτητα των γνωστικών αντικειμένων που διδάσκονται στους φοιτητές του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών και, κατ' ακολουθία, στο ασυνήθιστο εύρος των δυνατοτήτων και των επιλογών που διαθέτουν όσον αφορά τις μεταπτυχιακές σπουδές τους. Κατά συνέπεια, μια πλήρης καταγραφή θα μπορούσε να επεκταθεί σε ένα τεράστιο φάσμα επιστημονικών κλάδων και υποδιαιρέσεών τους, το οποίο, εντελώς ενδεικτικά, περιλαμβάνει την ιστορία, τις οικονομικές επιστήμες, τις νομικές επιστήμες, τις πολιτικές επιστήμες, τις διεθνείς σχέσεις, την ανθρωπολογία, τη γεωγραφία, τα μαζικά μέσα ενημέρωσης, βαλκανικές γλώσσες και τη ρωσική, την ιστορία της τέχνης, το μάρκετινγκ ή τη διοίκηση επιχειρήσεων. Παράλληλα, υπάρχουν αντίστοιχες πολλαπλές εναλλακτικές επιλογές αναφορικά με μεταπτυχιακά προγράμματα σε κράτη του εξωτερικού. Καθώς αυτό θα οδηγούσε σε ένα χαοτικό, δύσχρηστο και πολύ εκτενές κείμενο, επιλέχθηκε τελικά η καταγραφή των κύριων εγχώριων μεταπτυχιακών προγραμμάτων με κριτήριο τα μαθήματα που είχαν διδαχθεί οι φοιτητές του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο, καθώς και των αποτελεσματικότερων ηλεκτρονικών πηγών αναζήτησης πληροφοριών για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό. Εξάλλου, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το Γραφείο Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου διαθέτει ένα εξαιρετικό σχετικό μηχανισμό αναζήτησης στην ιστοσελίδα του.

Αντίστοιχες εκτιμήσεις καθόρισαν τις επιλογές και ως προς την καταγραφή των Υποτροφιών και Κληροδοτημάτων. Εν προκειμένω, θα πρέπει να επισημανθεί

ότι η αξιοποίηση των ευκαιριών που ανοίγονται στους αποφοίτους προϋποθέτει την παρακολούθηση των σχετικών προκηρύξεων των καταγεγραμμένων αρμόδιων φορέων σε όλη τη διάρκεια του έτους, κάτι το οποίο είναι απλό στην εποχή μας μέσω του διαδικτύου.

Ως προς τα πανεπιστημιακά και ακαδημαϊκά ιδρύματα με τα οποία το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών έχει αναπτύξει ακαδημαϊκές συνεργασίες, καταγράφονται οι τρέχουσες συνεργασίες στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος Erasmus – οι οποίες όμως αφορούν όμως τις *προπτυχιακές* σπουδές, αλλά δεν παύουν να είναι ενδεικτικές των δυνατικών ακαδημαϊκών επιλογών των αποφοίτων για τα μεταπτυχιακά τους – καθώς και άλλες πρωτοβουλίες.

Τέλος, οι πληροφορίες που παρατίθενται παρακάτω προέρχονται από τις ιστοσελίδες των αντίστοιχων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και λοιπών οργανισμών κατά τον Απρίλιο 2013.

1. Υποτροφίες και Κληροδοτήματα

1.1. Υποτροφίες

- Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών

<http://www.iky.gr/ypotrofies-gia-ellines> (Ίδρυμα Κρατικών Πληροφοριών)

- Μεταπτυχιακές σπουδές πρώτου κύκλου στην Ελλάδα

Οι υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές πρώτου κύκλου στην Ελλάδα χορηγούνται με επιλογή, έπειτα από δημοσιοποίηση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, που γίνεται σε ετήσια βάση από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών. Οι υποψήφιοι υποβάλλουν τις αιτήσεις τους ηλεκτρονικά και η αξιολόγηση γίνεται εξατομικευμένα, βάσει των οριζόμενων στην οικεία πρόσκληση κριτηρίων, από καταξιωμένους επιστήμονες της Ελλάδας και του εξωτερικού. Η διάρκεια της υποτροφίας ορίζεται, κατά ανώτερο, έως 24 μήνες για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης. Για τη διάρκεια της υποτροφίας λαμβάνεται υπόψη τόσο το πρόγραμμα σπουδών, όσο και η επίδοση του υποτρόφου κατά τη διάρκεια της μετεκπαίδευσής του.

Οι προϋποθέσεις συμμετοχής στο πρόγραμμα, τα δικαιολογητικά συμμετοχής, η διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής, οι όροι λήψης υποτροφίας, οι οικονομικές παροχές κ.λπ., καθορίζονται κάθε χρόνο με απόφαση του Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α., ύστερα από γνώμη του Δ.Σ του ΙΚΥ.

- Μεταπτυχιακές Υποτροφίες πρώτου και δευτέρου κύκλου στο εξωτερικό

Οι υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό (α και β κύκλου) χορηγούνται με επιλογή, έπειτα από δημοσιοποίηση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, που γίνεται σε ετήσια βάση από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών. Οι υποψήφιοι υποβάλλουν τις αιτήσεις τους ηλεκτρονικά και η αξιολόγηση γίνεται εξατομικευμένα, βάσει των οριζόμενων στην οικεία πρόσκληση κριτηρίων, από ειδικούς επιστήμονες της Ελλάδας και του εξωτερικού. Η διάρκεια της υποτροφίας ορίζεται

- κατά ανώτερο, έως 24 μήνες, για προγράμματα σπουδών επιπέδου Μ.Α./Μ.Sc. ή Μ.Phil (ως αυτόνομος επιδιωκόμενος τίτλος) ή Master 2 ή άλλου ισότιμου τίτλου.

- κατά ανώτερο, έως 34 μήνες, για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος. Για τη διάρκεια της υποτροφίας λαμβάνεται υπόψη τόσο το πρόγραμμα σπουδών, όσο και η επίδοση του υποτρόφου κατά τη διάρκεια της μετεκπαίδευσής του.

Οι προϋποθέσεις συμμετοχής στο πρόγραμμα, τα δικαιολογητικά συμμετοχής, η διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής, οι όροι λήψης υποτροφίας, οι οικονομικές παροχές κ.λπ., καθορίζονται κάθε χρόνο με απόφαση του Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α., με γνωμοδότηση του Δ.Σ. του ΙΚΥ.

- Μετεκπαίδευση/ Μεταπτυχιακές/ Μεταδιδακτορικές Σπουδές για ξένους υπηκόους από:

Κράτη της Βαλκανικής και της Ανατολικής Ευρώπης (Μη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης), την Ασία, την Αφρική και τη Λατινική Αμερική.

Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ισλανδία, τη Νορβηγία, την Ελβετία, τις Η.Π.Α., την Ιαπωνία, τον Καναδά και την Ωκεανία. Οι υποτροφίες χορηγούνται κάθε χρόνο μετά από επιλογή, βάσει κριτηρίων αξιολόγησης του φακέλου των υποψηφίων και περιλαμβάνουν όλους τους τομείς των επιστημών.

Η διάρκεια της υποτροφίας ορίζεται από 1 έως 3 έτη και εξαρτάται από το πρόγραμμα σπουδών και την επίδοση του υποτρόφου.

- Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Φλωρεντίας (EUI)

<http://www.eui.eu>

Χορηγούνται υποτροφίες σε Έλληνες αποφοίτους ελληνικών και ισοτίμων ξένων πανεπιστημίων, προκειμένου να πραγματοποιήσουν έρευνα διδακτορικού επιπέδου στους τομείς των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών (Ιστορία και Πολιτισμός, Οικονομικές Επιστήμες, Νομικές Επιστήμες, Κοινωνικές και Πολιτικές Επιστήμες) στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας (Istituto Universitario Europeo - Firenze), το οποίο, σύμφωνα με απόφαση του ΔΙΚΑΤΣΑ, είναι ομοταγές προς τα ελληνικά Πανεπιστήμια.

Οι υποψήφιοι του Ε.Π.Ι. Φλωρεντίας δεν πρέπει να έχουν διατελέσει μεταπτυχιακοί υπότροφοι του ΙΚΥ στην Ελλάδα ή το εξωτερικό. Η διάρκεια της υποτροφίας που χορηγείται από το ΙΚΥ ορίζεται στα 3 κατ' ανώτατο όριο έτη και εξαρτάται από το πρόγραμμα σπουδών και την επίδοση του υποτρόφου (το 4ο έτος χρηματοδοτείται απ' ευθείας από το Ε.Π.Ι. Φλωρεντίας).

- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού

<http://www.minedu.gov.gr/home/prokirikseis-diagwnismoι-yprotrofies-main>

- Ίδρυμα Ωνάση

<http://www.onassis.gr/>

Οι αιτήσεις των υποψηφίων για υποτροφίες στο Ίδρυμα Ωνάση πρέπει να αφορούν ένα από τα προβλεπόμενα προγράμματα, συγκεκριμένο επίπεδο σπουδών και γνωστικό αντικείμενο και μία μόνο χώρα.

- The Fulbright Foundation in Greece

http://www.fulbright.gr/index_en.html

The Fulbright Program is the premier international educational exchange program in the world. It was established in the United States in 1946 by Senator J. William Fulbright of Arkansas. The Fulbright Foundation in Greece offers scholarships to Greek and American citizens – students, teachers, scholars, and artists – to pursue a wide variety of educational projects. The Foundation awards grants to Greek and US citizens to study, teach, lecture, or conduct research in the United States and Greece respectively.

The Fulbright Foundation in Greece operates Educational Advising Centers in Athens and Thessaloniki, where experts offer free, comprehensive information on American institutions of higher learning. Visitors to the Centers can learn about all aspects of studying at an American university: fields of study, kinds of programs, admissions procedures. They may then apply to schools most suitable to their educational goals and needs, while enjoying greater chances for admission.

- The Kokkalis Foundation

<http://www.kokkalisfoundation.gr>

Established in 1998, the Kokkalis Foundation is a non-profit organization based in Athens, Greece. The Foundation honors the vision of Socrates Kokkalis, an international business leader in information technology and telecommunications, and his father Petros Kokkalis, an eminent surgeon and professor of medicine at the University of Athens. The Foundation serves the public good by promoting education and training, culture and social welfare, medical research and information technology, and athletics, both in Greece and abroad.

The central mission of the Kokkalis Foundation is the **promotion of a peaceful, democratic and prosperous Southeastern Europe** through the development of public, cultural and scientific life in the region. Today Southeastern Europe possesses an historical opportunity to leverage its human capital and rich cultural heritage in order to develop a democratic polity, a new economy and a civic society that provide opportunities to all of its peoples.

Towards the attainment of these goals, the Foundation sponsors numerous initiatives in and relative to the region, including the organization of public fora and international conferences, the support of research, the development of human networks for the promotion of inter-ethnic understanding and regional cooperation, the promotion of effective democratic governance, the enhancement of the information society and the advancement of knowledge with an emphasis on public policy.

- **Ίδρυμα Βασίλη και Ελίζας Γουλανδρή**

<http://www.goulandris.gr/ypotrofies.htm>

1.2. Κληροδοτήματα

- **Ίδρυμα Κρατικών Πληροφοριών**

<http://www.iky.gr/ypotrofies-gia-ellines> (Ίδρυμα Κρατικών Πληροφοριών)

Στο πλαίσιο των κληροδοτημάτων, τα οποία διαχειρίζεται το ΙΚΥ, προκηρύσσονται και χορηγούνται υποτροφίες για σπουδές στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Η επιλογή των υποτρόφων προβλέπεται είτε με γραπτό διαγωνισμό είτε με επιλογή βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων, τα οποία καθορίζονται από τη συστατική πράξη του κληροδοτήματος και τη σχετική με τα κληροδοτήματα νομοθεσία.

2. Πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα με τα οποία
το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών
έχει αναπτύξει ακαδημαϊκές συνεργασίες

Η συνεργασία του ΤΒΣ με τμήματα του εξωτερικού υπήρξε σταθερή και συνεχώς εντονότερη κατά την πρόσφατη πενταετία. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του προγράμματος *ERASMUS Lifelong Learning, 2007-2013* απονέμονται υποτροφίες κινητικότητας στους φοιτητές του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών προκειμένου να ολοκληρώσουν μέρος των προπτυχιακών τους σπουδών σε ευρωπαϊκά πανεπιστημιακά ιδρύματα. Η διάρκεια της περιόδου σπουδών στην αλλοδαπή δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα ακαδημαϊκό έτος και θεωρείται ως χρόνος που αναλώθηκε στο οικείο ίδρυμα του φοιτητή. Αν και ο παρακάτω πίνακας αφορά τις προπτυχιακές σπουδές, δεν παύει να είναι ενδεικτικός των δυνατικών ακαδημαϊκών επιλογών των αποφοίτων και για τα μεταπτυχιακά τους.

Σύμφωνα με τις διμερείς συμφωνίες που έχει καταρτίσει το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας με Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια στο πλαίσιο του Προγράμματος ERASMUS –LLP, η κινητικότητα του ΤΒΣ για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 είχε διαμορφωθεί ως εξής (πηγή: Γραφείο Διεθνών Σχέσεων ΠΔΜ/ 30.6.2010):

Περίοδος	Πανεπιστήμιο	Εξερχόμενοι φοιτητές/ Καθηγητές	Εισερχόμενοι φοιτητές/ καθηγητές
2009-2010	Andrzeja Fycza Kodrzewskiego University - Poland	2/1	2/1
2008-2009	University of Iasi - Romania	3/1	3/1
2008-2013	University of Babes Bolyai Cluj-Napoca - Romania	2/2	2/1
2008-2013	University of Alba Iulia - Romania	3/1	3/1
2008-2013	University of Sibiu - Romania	2/2	2/2

2007-2013	South-Western University of “Neofit-Rilski” - Bulgaria	0/1	0/1
2009-2013	Sofiiski University “Sveti Kliment Ohridski” - Bulgaria	2/2	2/2
2007-2013	Ion Mincu University of Architecture and Urbanism Bucharest - Romania	2/1	2/1
2007-2013	University of Pitesti - Romania	2/1	2/1

Επίσης, το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών έχει συμμετάσχει και συμμετέχει σε ενώσεις και δίκτυα πανεπιστημίων των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με στόχο την ακαδημαϊκή ανταλλαγή και την επιστημονική συνεργασία. Ειδικότερα:

Ένωση των οικονομικών πανεπιστημίων νοτιοανατολικής Ευρώπης. Ιδρύθηκε το 1996 με έδρα το πανεπιστήμιο Μακεδονίας στη Θεσσαλονίκη και αριθμεί πάνω από τριάντα (30) πανεπιστήμια-μέλη από Αλβανία, Βουλγαρία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, πΓΔΜ, Ρουμανία, Ελλάδα, και Σερβία. Ανάμεσα στις δραστηριότητές της είναι η διοργάνωση διεθνών οικονομικών συνεδρίων, με στόχο την επιστημονική τεκμηρίωση της οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης των χωρών της ΝΑ Ευρώπης, η έκδοση επιστημονικού περιοδικού, η ανταλλαγή πληροφοριών για την ίδρυση μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών και Δια Βίου εκπαίδευσης. Από το 2000 έχει διοργανώσει τέσσερα (4) διεθνή συνέδρια στη Θεσσαλονίκη (Μάιος 2000), στο Βελιγράδι (Νοέμβριος 2003) στη Σόφια (Μάιος 2004) και στο Βουκουρέστι (2008), στα οποία συμμετείχαν περίπου 200 επιστήμονες από περίπου 40 χώρες. Τέλος, η Ένωση εκδίδει σε εξαμηνιαία βάση και στην αγγλική γλώσσα το επιστημονικό περιοδικό South Eastern Europe Journal of Economics (SEEJE).

Δίκτυο Βαλκανικών Πανεπιστημίων Border Crossings. Το δίκτυο *Border Crossings* ιδρύθηκε από διδάσκοντες και φοιτητές των πανεπιστημίων Δυτικής Μακεδονίας (Φλώρινα), Κυρίλλου και Μεθοδίου των Σκοπίων, της Ljubljana, (Σλοβενία), Μακεδονίας (Θεσσαλονίκη), Ιωαννίνων, του Παντείου και του Αιγαίου (Μυτιλήνη). Το Δίκτυο στοχεύει στην ανάπτυξη της διασυνοριακής συνεργασίας

στον τομέα των Βαλκανικών Σπουδών (με έμφαση στις Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές επιστήμες) μέσα από τη περιοδική διοργάνωση συνεδρίων φοιτητών, θερινών σεμιναρίων και άλλων μορφών ακαδημαϊκής ανταλλαγής. Έχει διοργανώσει συνέδρια για προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές μεταξύ άλλων στα Σκόπια, τη Φλώρινα, τα Ιωάννινα, την Οχρίδα, τη Murska Sobota και την Κορυτσά, στα οποία έχουν συμμετάσχει πάνω από 400 φοιτητές και διδάσκοντες από διάφορες Βαλκανικές χώρες. Κάθε χρόνο διοργανώνει, έχοντας ξεκινήσει από το 2006, θερινά σεμινάρια (summer school) στην πόλη της Κόνιτσας με τίτλο «Ανθρωπολογία, Εθνογραφία και Συγκριτική Λαογραφία του Βαλκανικού Χώρου», στα οποία έχουν συμμετάσχει εκατοντάδες φοιτητές και πολυάριθμοι διδάσκοντες από 63 χώρες από όλο τον κόσμο. Εκδίδει στην αγγλική γλώσσα και σε συνεργασία με το γερμανικό εκδοτικό οίκο LIT έναν συλλογικό τόμο με δημοσιεύσεις που προέρχονται από πρωτογενή έρευνα από τους συμμετέχοντες στα θερινά σεμινάρια της Κόνιτσας. Έχει συμμετάσχει με φοιτητές του σε ακαδημαϊκές ανταλλαγές φοιτητών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Χρηματοδοτήθηκε από το Α.Π.Θ., το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το Δήμο και τη Νομαρχία της Φλώρινας, το Δήμο και την ΤΕΔΚ Ιωαννίνων. Στο δίκτυο συμμετέχουν σήμερα τα πανεπιστημιακά τμήματα από την Ελλάδα, τη Σλοβενία, τη Σερβία, την πΓΔΜ, την Κροατία, τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία.

Οι δραστηριότητες του Δικτύου έχουν σαν στόχο να καταπολεμήσουν φοβίες, καχυποψία και προκαταλήψεις. Οι συμμετέχοντες φοιτητές μπορούν και κατανοούν την κοινή κληρονομιά του βαλκανικού χώρου και τα οφέλη της, και γνωρίζουν πώς να την αξιοποιούν μέσα από τη διασυνοριακή συνεργασία. Τα συνέδρια δημιουργούν πνεύμα συνεργασίας μέσα στα συμμετέχοντα πανεπιστημιακά ιδρύματα και δυνατότητες για μελλοντικές κοινές ερευνητικές δράσεις.

Ευρωπαϊκά διακλαδικά επιστημονικά προγράμματα. Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών έχει συμμετάσχει στα ευρωπαϊκά διακλαδικά επιστημονικά προγράμματα Clionet και Clionworld.

Model united nations. Πρόκειται για την ετήσια διεθνή εκπαιδευτική εκδήλωση που πραγματοποιείται στο Πανεπιστήμιο Μακεδονία.

Επιστημονικά συνέδρια κλπ. Επίσης, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετέχουν ενεργά σε διάφορα θεσμικά καταξιωμένα φόρα εθνικών και διεθνών δικτύων συνεργασίας προωθώντας και προβάλλοντας την εικόνα του Τμήματος και του Πανεπιστημίου ευρύτερα. Στόχος του ΤΒΣ είναι η ενίσχυση ανάλογων πρωτοβουλιών

στα πλαίσια των ευρωπαϊκών προγραμμάτων, οι οποίες θα συμβάλουν στη βελτίωση της διδασκαλίας και της έρευνας στο ΤΒΣ, αλλά και θα αναβαθμίσουν συνολικά το κύρος του στον ελληνικό και τον ευρωπαϊκό χώρο.

Ας σημειωθεί ότι, πέραν των όσων αναφέρονται παραπάνω, υπάρχουν από πλευράς των μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος, ανεξάρτητες συμμετοχές σε επιστημονικά συνέδρια και συναντήσεις που διοργανώνονται από άλλα εκπαιδευτικά ακαδημαϊκά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, αντιστοίχως. Οι συνεργασίες με άλλα ιδρύματα τόσο σε επίπεδο κινητικότητας καθηγητών όσο και φοιτητών είναι φυσικά πάρα πολύ θετικές και για το λόγο αυτό κρίνεται απαραίτητο να ενταθούν στο μέλλον.